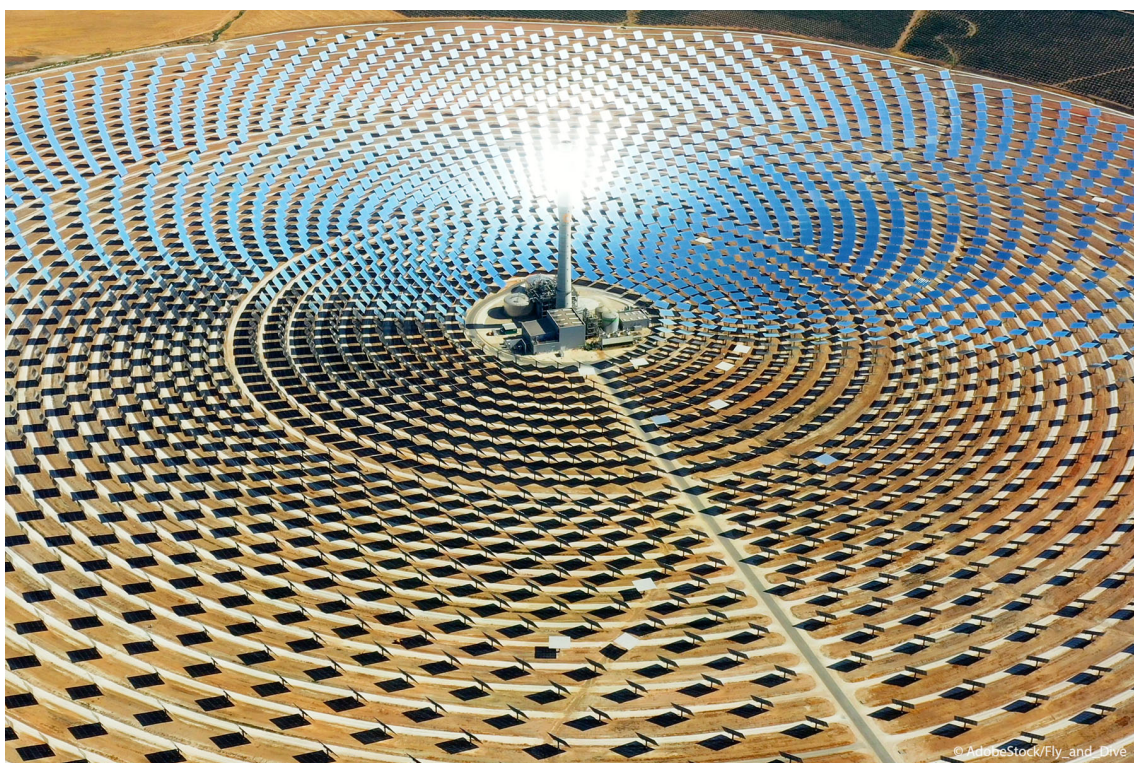

Energiasääst: ELi meetmed energiatarbimise vähendamiseks

Kliimamuutuste vastu võitlemine ja energiasõltuvuse vähendamine on ELi prioriteetid. Kuidas plaanivad parlamendiliikmed vähendada ELi energiatarbimist?

Päikesepaneelide elektrijaam Hispaanias

Energiatõhusus tähendab vähema energia kasutamist sama tulemuse saamiseks. See aitab säästa energiat ja vähendada elektrijaamade heitkoguseid.

Parlament ajakohastas energiatõhusust puudutavaid eeskirju, et need oleksid kooskõlas 2021. aastal [Euroopa roheline kokkulepe](#) raames seatud kliimaeesmärkidega. Uute eeskirjade eesmärk on vähendada ka Euroopa sõltuvust fossiilkütuste impordist, mis tulevad peamiselt Venemaalt, mida on mainitud ka REPowerEU kavas.

EL töötab ka [eeskirjade kallal](#), mis aitavad edendada taastuvenergia kasutuselevõttu.

Lisateave

[Lähemalt ELi meetmetest süsinikdioksiidheite vähendamiseks](#)

Uued energiatõhususe eesmärgid

Suurem energiatõhusus vähendaks süsinikdioksiidi heitkoguseid ja ELi iga-aastast 330 miljardi euro suurust energiaimpordi kulu.

2023. aasta juuli täiskogul andis parlament lõpliku heakskiidu energiatõhususe direktiivile, millega kehtestatakse rohelise kokkuleppe raames uued 2030. aasta energiasäästueesmärgid. Uue õigusakti kohaselt tuleb 2030. aastaks vähendada nii primaar- kui ka lõppenergia tarbimist ELis vähemalt 11,7% (võrreldes 2020. aasta võrdlusstenaariumiga). ELi liikmesriigid peavad energiat säästma keskmiselt 1,5% aastas. Kuni 2025. aastani tuleb energiakasutust kärpida igal aastal 1,3% ja seejärel järk-järgult rohkem, kuni 1,9% aastas.

Eesmärgi saavutamiseks tuleb tegutseda nii kohalikul, piirkondlikul kui ka riigi tasandil ja paljudes sektorites, näiteks avalikus halduses, ehituses, ettevõtluses, andmekeskustes jms. Parlament pidas direktiivi väljatöötamisel oluliseks:

- avaliku sektori rolli, mis peab vähendama oma lõppenergia tarbimist 1,9% aastas;
- ELi liikmesriikide rolli, et ehitada 3% avalikest hoonetest ümber heitevabadeks või vähese heitega hooneteks;
- uute reeglite kasutuselevõttu kaugküttele.

Selleks, et liikmesriigid täidaksid oma osa liidu ühisest siduvast eesmärgist, loob direktiiv ka töökindla järelevalve- ja jõustamismehhanismi.

Hoonete energiatarbimise vähendamine

ELis langeb hoonesektori arvele 40% energiatarbimisest ja 36% kasvuhoonegaaside heitest.

Kaasajastamist vajab sooja tarbevee ning hoonete kütmise ja jahutamise sektor, mis moodustab 40% [kodumajapidamiste energiatarbimisest](#).

2024. aasta märtsi täiskogul andis parlament lõpliku heakskiidu ajakohastatud reeglitele, mille eesmärk on muuta ehitussektor 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

Kõik uusehitised peaksid olema alates 2030. aastast heitevabad. Uute avaliku sektori hoonete puhul on tähtaeg juba 2028. aastal.

ELi liikmesriigid peavad vähendama elamufondi keskmist energiatarbimist 2030. aastaks 16% ja 2035. aastaks 20–22%.

Samuti tahetakse alates 2025. aastast keelata eraldiseisvate fossiilkütusel töötavate katelde subsideerimine. Hübriidküttesüsteemide kasutamine, milles on lisaks katlale kasutusel päikeseenergiaseade või soojuspump, on jätkuvalt lubatud. ELi eesmärk on, et fossiilkütustel töötavad katlad kõrvaldatakse kasutuselt aastaks 2040.

Hoonete renoveerimine ELis

2030. aastaks tuleb liikmesriikidel renoveerida 16% ja 2033. aastaks 26% vähim soojapidavatest mitteeluhoonetest.

Hoonete energiamärgis peaks kehtima kuni kümme aastat. Kui hoone energiamärgis on alla C-klassi, peaks omanik saama nõustamist renoveerimise kohta, kuidas muuta hoone energiatõhusamaks.

Päikeseenergiat tootvad hooned

Liikmesriigid peaksid võtma olemasolevates üldkasutatavates ja mitteeluhoonetes, kus see on tehniliselt ja majanduslikult võimalik, järk-järgult kasutusele päikeseenergiaseadmed. 2030. aastaks peaksid päikesepaneelid olema kõikidel uutel eluhoonetel.

2023. aasta novembri täiskogul kinnitas parlament [taastuenergia direktiivi](#), mille kohaselt peavad liikmesriigid hoolitsema selle eest, et loa saamine katusele päikesepaneelide paigaldamiseks või soojuspumba kasutuselevõtuks ei võtaks rohkem kui ühe kuu.

Toetus energiavaesuse vähendamiseks

Ebatõhusad hooned on sageli seotud energiavaesuse ja sotsiaalsete probleemidega.

Renoveerimistoetused ja muud rahastamisvõimalused tuleb muuta inimestele kättesaadavamaks, lisaks peaksid liikmesriigid looma tasuta teabepunktid ja koostama kuluneutraalsed renoveerimiskavad. Eelkõige tuleks toetada hoonete, eriti halvimate tõhususnäitajatega ehitiste põhjalikku renoveerimist ning näha kõige ebasoodsamas olukorras majapidamistele ette sihipärased toetused ja soodustused.

Uued reeglid ei kehti mälestistele, samuti ei pea neid kohaldama tehnorajatistele või ajutiselt kasutatavatele hoonetele, kirikutele ja pühakodadele ning hoonetele, mis on erilise

arhitektuurilise või ajaloolise väärtuse tõttu kaitse all. Lisaks võib erandi teha riiklikele sotsiaaleluruumidele, kui renoveerimine tooks kaasa üüritõusu, mida väiksemad energiaarved ei korva.

Meetmeid toetavad [kliimameetmete sotsiaalfond](#), „REPowerEU“ kava ning [Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm \(STEP\)](#).

Erandid

Liikmesriigid võivad teha erandi:

- põllumajandushoonetele;
- muinsuskaitse all olevatele hoonetele;
- erilise arhitektuurilise või ajaloolise tähtsusega hoonetele;
- ajutistele rajatistele;
- kirikutele;
- pühakodadele.

Riiklike tegevuskavade rahastamine energiasõltuvuse vastu võitlemiseks

2023. aasta veebruaris hakkas kehtima „REPowerEU“ kava, mille kohaselt peavad ajakohastatud taaste- ja vastupidavuskavade kaudu täiendavaid vahendeid saavad riigid võtma meetmeid energia säästmiseks, puhta energia tootmiseks ja tarnete mitmekesistamiseks.

Riiklike taastekavade eesmärk on toetada sõltumatust Venemaa fossiilkütustest ja rohepöoret. Ülejäänud meetmed soodustaksid:

- investeringud haavatavate kodumajapidamiste, VKEde ja mikroettevõtete energiapuuduse vastu võitlemiseks;
- rohkem ELi liikmesriikide rahalisi vahendeid piiriülesteks ja mitut riiki hõlmavateks energiaprojektideks.

Kodumasinatööstuse energiatõhusus

2017. aastal kiideti heaks [lihtustatud energiamärgistuse eeskirjad kodumajapidamises kasutatavatele seadmetele](#), näiteks lambid, telerid ja tolmuimejad. Need aitavad tarbijal lihtsamalt võrrelda seadmete energiatõhusust.

Lisateave energiatõhususe direktiivi kohta

[Energiatõhususe direktiivi ajakohastamine \(november 2023\)](#)

[Infograafik: Kuidas Euroopa muutub energiatõhusamaks](#)

Lisateave hoonete energiatõhususe direktiivi kohta

Hoonete energiatõhususe direktiivi ajakohastamine (jaanuar 2024)

Infograafik: ELi hoonete keskkonnahoidlikumaks muutmine

Teabelehed

Energiatõhusus

ELi teabeleht: energiatõhusus

Energiapoliitika: üldpõhimõtted